

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Албена Керековска, д.м.

Катедра по социална медицина и организация на здравеопазването

Факултет по обществено здравеопазване

Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов” – Варна

на дисертационен труд за придобиване на образователната и научна степен „Доктор“
в област на висшето образование „7. Здравеопазване и спорт“, професионално
направление „7.1. Медицина“, докторска програма „Педиатрия“

на д-р Христина Янева Христозова – докторант в редовна форма на обучение

Тема на дисертационния труд: *„Качество на живот след лечение на малигнени
хемопатии и солидни тумори в детска възраст“*

Научни ръководители:

проф. д-р Валерия Игнатова Калева, д.м.

проф. д-р Параскева Манчева Драганова, д.м.н.

Процедура по обявяване на публичната защита

Д-р Христина Христозова е преминала обучение по докторска програма „Педиатрия“ в професионално направление 7.1 „Медицина“, област на висшето образование 7. „Здравеопазване и спорт“. Докторантката е зачислена в редовна форма на обучение със заповед № Р-109-22/ 30.01.2020 г. на Ректора на Медицински университет – Варна към Катедрата по педиатрия с научни ръководители проф. д-р Валерия Калева, д.м. и проф. д-р Параскева Манчева, д.м.н. и тема на дисертационния труд „Качество на живот след лечение на малигнени хемопатии и солидни тумори в детска възраст“.

Докторантката е положила успешно изпитите за докторантски минимум, изпълнила е всички дейности, предвидени в индивидуалния учебен план и е получила положителни атестационни оценки. Д-р Христозова е отчислена с право на защита със заповед № Р-109-150/13.03.2025г. на Ректора на Медицински университет – Варна. На основание решение на Катедрен съвет на Катедрата по педиатрия (доклад от ръководител катедра № 102-619 от 04.03.2025г.) и решение на Факултетния съвет на Факултета по медицина (Протокол №36/10.03.2025г.) е разкрита процедура по защита пред Научно жури със Заповед № Р-109-150/13.03.2025г. на Ректора на Медицински университет – Варна. Със същата заповед съм избрана за член на Научното жури, а на основание протокол №1/20.03.2025г. от проведено първо заседание на Научното жури съм определена да изготвя становище.

Кандидатът е представил всички необходими документи по процедурата в съответствие с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за приложението му и Правилника за развитие на академичния състав на Медицински университет – Варна.

Кратки биографични данни за докторанта

Д-р Христина Христозова придобива висше образование по специалност „Медицина“ в Медицински университет – Варна през 1994 година. През 2014 г. тя придобива

образователно-квалификационната степен „магистър“ по специалност „Обществено здраве и здравен мениджмънт“ в Медицински университет – Плевен. През 2001г., 2006г. и 2008г. тя последователно придобива специалностите „Детски болести“, „Онкология“ и „Детска клинична хематология и онкология“.

Трудовия си стаж като лекар д-р Христозова започва през 1994г. в ЦСМП, филиал Долни Чифлик. От 1995г. до 2001г. тя работи в Първа детска клиника, Детски спешен център в УМБАЛ „Св. Марина“ ЕАД – Варна като лекар-ординатор. От 2001г. и понастоящем д-р Христозова работи в Клиниката по детска клинична хематология и онкология към УМБАЛ „Св. Марина“ – Варна. От 2005г. до настоящия момент д-р Христозова е редовен асистент към Катедра „Клинични медицински науки“, Факултет по дентална медицина в Медицински университет – Варна, като обучава български и чуждестранни студенти. През 2020г. д-р Христозова е зачислена за докторант в редовна форма на обучение към Катедрата по педиатрия.

През 2023г. е провела специализирано обучение и е сертифицирана по GCP, E6 (R2) и има опит като изследовател в клинични изпитвания с индикация детски онкологични заболявания. Член е на Българската педиатрична асоциация, Българското сдружение по хематология, Българското медицинско сдружение по детска хематология и онкология, на SIOPE и на Българския лекарски съюз. Има отлична подготовка по английски и руски езици, които използва свободно в професионалната си дейност.

Актуалност и значимост на дисертационния труд

Тематичната насоченост на дисертационния труд на д-р Христозова е в областта на докторската програма по Педиатрия. Темата е насочена към актуална в световен мащаб проблематика – оценка и възможности за подобряване на качеството на живот след лечение на злокачествени заболявания в детска възраст.

Успешното лечение и увеличаването на дълготрайната преживяемост при детските онкологични заболявания водят до непрестанно нарастване на броя на лицата, преживели онкологично заболяване в детска възраст, както и на честотата на проявление на късни странични ефекти и последици от проведеното лечение, нарушаващи качеството на живот на преживелите. Съвременният холистичен подход към пациента включва осигуряване на комплексна грижа след приключване на лечението, насочена към осигуряване на психо-социална подкрепа и постигане на оптимално качество на живот. Оценка на качеството на живот се явява задължителен елемент от проследяващите грижи при преживелите детски онкологични заболявания и е интегрирана в програмите за продължително проследяване в страните с успешни практики в тяхното лечение.

Налице е съществен потенциал за реална практическа приложимост на резултатите от проучването. Оценка на качеството на живот при проследяване на преживелите малигнени хемопatii и солидни тумори в детска възраст и установяването на факторите, които го повлияват, създават възможност за ранно идентифициране на рисковете при преживелите и допринасят за разработване и прилагане на подходящи, личностно-ориентирани, здравни и психо-социални интервенции за подобряване на тяхното благополучие. Проблемите, свързани с качеството на живот на преживелите малигнени заболявания в детска възраст, не са проучвани у нас до момента. В този смисъл, дисертационната разработка е уникална за страната в областта на разглеждания проблем със значителни теоретично-познавателни и практико-приложни приноси с оригинален характер и запълва празнота в тази сфера на научното познание.

Структура и съдържание на дисертационния труд

Дисертационният труд е представен в общ обем от 140 стандартни страници. Структурата му е логично конструирана и балансирана и включва: въведение; първа глава - литературен обзор; втора глава – цел, задачи, материал и методи на проучването; трета глава – резултати и обсъждане; изводи; приноси; заключение; списък с публикации; библиография и 2 приложения.

Трудът е онагледен с 19 таблици и 38 фигури.

Използваната литература е прецизно описана в библиографската справка, която съдържа 235 литературни източници, 230 от които са на латиница.

Литературен обзор

Литературният обзор обхваща Глава първа от дисертационния труд. Той е целенасочен, обстоен и добре структуриран. Демонстрирана е широка и актуална осведоменост на дисертантката, както и способност за критична оценка, обобщаване, систематизиране, извеждане на значима проблематика, задълбочено анализиране и сравнително интерпретиране на научната литература в изследваната област.

Изведени са ключовите термини и определения, свързани с качеството на живот. Разгледани са измерителите (количествени и качествени) и са представени използваните в научните среди въпросници за оценка на качеството на живот – генерични и специфични за преживелите онкологично заболяване. Специален фокус е поставен върху областите и детерминантите на качеството на живот след преживяно злокачествено заболяване в детска възраст. Представени са продължителните здравни грижи и ролята на диспансерното проследяване на преживелите малигнено заболяване в детска възраст в различни страни и в България.

Цел и задачи

В Глава втора са представени целта, задачите, работната хипотеза, материалът и методите на проучването. Целта на научния труд е ясно и точно дефинирана, обоснована от задълбочения преглед на литературата и идентифицираните в литературния обзор нерешени проблеми. Изведени са четири основни задачи, насочени към постигане на основната цел. Те са логически последователни и обхващат в пълнота поставения проблем. Формулираната **работна хипотеза** съответства на поставените задачи.

Материал и методи

Методологията е подбрана адекватно на поставените задачи. Методите включват: документален метод; социологически методи – анкетни проучвания чрез приложението на Генеричен въпросник за оценка на качеството на живот на СЗО (WHOQOL-BREF 26) и въпросник за получаване на информация относно демографски и социални характеристики на участниците; клинични и лабораторни методи (клиничен преглед, антропометрични измервания) и статистически методи, подбрани удачно съобразно търсените зависимости.

Резултати и обсъждане

Глава трета включва резултатите от собственото проучване и тяхното обсъждане. Резултатите са представени систематизирано и подчинено на поставените основни задачи. Представени са обобщени резултати относно данни за онкологичното заболяване, за проведеното лечение и данни от диспансерното наблюдение на участниците. Представени са резултатите от оценките на качеството на живот по области и по диагнози. Специален акцент е поставен върху резултатите от изследваните взаимовръзки между оценките на качеството на живот по области (Телесна, Психологична, Отношение и Среда) и: (1) показатели,

свързани с демографската характеристика на участниците; (2) показатели, свързани със заболяването (възраст при диагноза, рискова група, преживяване на рецидив, продължителност на лечение, вид приложена терапия); (3) показатели от диспансерното наблюдение (продължителност на проследяване, наличие на белези, стрии, асиметрия на тялото, ИТМ, брой хронични заболявания).

Изводи

Изводите са ясно формулирани и логически произтичат от получените резултати. Те са групирани спрямо поставените изследователски задачи и са насочени към обобщаване на показателите, повлияващи качеството на живот на преживелите лечение за малигнени хемопatii и солидни тумори в детска възраст. Особено ценни от практическо значение са изводите, насочени към своевременно идентифициране на рисковите пациенти и предприемане на подходящи мерки за комплексни грижи при проследяването им.

Приноси

Приносите са с преобладаващо оригинален характер – с теоретично, методологично и практико-приложно значение.

За пръв път в България е оценено качеството на живот на лица над 18-годишна възраст, преживели лечение за малигнени хемопatii и солидни тумори в детска възраст. Установена е надеждността на въпросника WHOQOL_BRIEF като инструмент за количествена оценка на качеството на живот при пациенти, преживели лечение за малигнени хемопatii и солидни тумори в детска възраст. Установени са показатели, свързани с демографските характеристики на пациентите, малигненото заболяване, проведеното лечение и клинични данни от диспансерното наблюдение, които корелират с качеството на живот на преживелите. Оригинален принос с практико-приложен характер има разработеният алгоритъм за събиране на данни – демографски и клинични, които имат отношение към качеството на живот при преживели лечение за малигнени хемопatii и солидни тумори в детска възраст. Установените показатели, повлияващи качеството на живот на преживелите лечение за малигнени хемопatii и солидни тумори в детска възраст, могат да се използват за своевременно идентифициране на рискови пациенти и предприемане на подходящи мерки за комплексни грижи при проследяването им.

Наукометричен анализ на представената публикационна активност, свързана с дисертационния труд

Във връзка с дисертационния труд д-р Христозова представя една пълнотекстова публикация в българско научно издание, реферирано и индексирано в световноизвестни бази данни с научна информация, както и два доклада от участие в национални научни форуми.

Наукометричният анализ показва, че представените публикации покриват наукометричните изисквания на МУ – Варна за придобиване на ОНС «доктор».

Оценка на автореферата

Авторефератът е изготвен според изискванията и в синтезиран вид отразява напълно съдържанието на дисертационния труд. Развита е в обем от 76 страници, много добре онагледена с високоинформативни фигури и таблици. Към него е добавен и списък с публикациите и доклади, представени на научни форуми, свързани с темата на дисертационния труд.

Заклучение

Дисертационният труд на д-р Христина Христозова е на актуална, значима и уникална за страната тема, съответстваща на областта на докторската програма по Педиатрия. Той е много добре структуриран, с ясно дефинирани цел и задачи. Методологията е комплексна и компетентно приложена. Резултатите са представени коректно и изчерпателно. Изводите са ясно формулирани и са основа на дисертационните приноси, които имат преобладаващо оригинален характер.

Дисертационният труд и представените публикации напълно покриват изискванията на Закона за развитие на академичния състав на Република България, Правилника за приложението му и Правилника за развитие на академичния състав на Медицински университет – Варна за придобиване на образователната и научна степен „Доктор“.

Задълбоченият характер на проведеното научно изследване, актуалната тематика, критичният анализ на съществуващата литература, адекватният подбор и прецизно приложение на методите, изпълнението на поставените изследователски задачи и получените резултати, както и приносите с предимно оригинален и приложен характер ми дават основание да дам положителна оценка на дисертационния труд и убедено да предложа на д-р Христина Янева Христозова да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор“ по докторска програма „Педиатрия“ в професионално направление 7.1. „Медицина“.

14. 05. 2025 г.

Гр. Варна

Член на Научното :

Заличено на основание чл. 5,
§1, б. „В“ от Регламент (ЕС)
2016/679

/Проф. д-р Албена Керековска, д.м./